

Als je blieft, géén minister van Technologie

Jim Stolze

Nederland maakte naam door het water te beheersen, nu is het tijd om dat met technologie te doen: een deltaplan voor blockchain en kunstmatige intelligentie.

Herder deze maand inventariseerde het FD in hoeverre de politieke partijen oog hadden voor een toekomst waarin nieuwe technologie de levens van burgers zal beïnvloeden. Het droevige was dat hier amper aandacht voor is in de verkiezingsprogramma's. Het is niet de eerste keer dat er een gebrek aan urgentie is voor iets wat van nationaal belang zou moeten zijn.

Ingenieur Johan van Veen had al lang voor de watersnoodramp van 1953 een plan opgesteld om de Zuid-Hollandse kustlijn te verdedigen tegen hoog water. Helaas was er een ramp voor nodig om die plannen ook daadwerkelijk ten uitvoer te brengen. Fast forward naar 2017. In de digitale wereld vindt er elke week een watersnoodramp plaats. Niemand lijkt het iets te kunnen schelen en het laatste digitale deltaplan dateert uit 1999.

De vergelijking met water maak ik hier niet toevallig. De Nederlandse welvaart is voor een groot deel te danken aan onze geografische ligging. Het heeft ons experts gemaakt op het gebied van veiligheid (bescherming tegen het water), handel (zakendoen op of via water) en havens (onze strategische ligging aan water). Maar op precies die gebieden lijkt Nederland de digitale boot te missen.

1 Veiligheid

Toen Fox-IT werd overgenomen door het Britse NCC, verloor Nederland een speler van wereldformaat op het gebied van cybersecurity, met directe negatieve gevolgen zoals braindrain: expertise verdwijnt naar het buitenland. Maar zorgelijker is de constatering dat de veiligheid van een deel van onze staatsgeheimen nu buiten de EU (hello brexit!) wordt gewaarborgd. Het is tekenend voor de nonchalance van de Nederlandse overheid, waar ministers tot voor kort nog Gmail gebruikten om staatsge-

voelige informatie met ambtenaren te delen. Reden genoeg om wat scherper op te letten, willen we nog meedoen met de markt die door analisten van Morgan Stanley op € 120 mrd wordt geschat.

2 Haven

De haven van Rotterdam is al sinds de 19de eeuw het symbool van Nederland als handelsnatie. De containers, de overslag en de doorvoer naar de rest van Europa maakten van Rotterdam een wereldstad. Voor de digitale versie hiervan moeten we echter naar Amsterdam. De Amsterdam Internet Exchange (Amix) is de tweede haven ter wereld als het gaat om het transport van IP-pakketjes. Ook qua containers (datacenters) doen we het goed, met megadatecenters in Groningen en state-of-the-art locaties in Amsterdam Sloterdijk en de Watergraafsmeer. Toch maken de meeste Nederlandse multinationals gebruik van Amerikaanse clouddiensten voor de opslag van hun gegevens. Dit is een watersnoodramp die zich in slow motion lijkt te voltrekken: een immens datalek dat regelrecht de trechter van de NSA instroomt, slecht één dammetje verwijderd van een megalomane wereldleider: 'Don't worry, it's gonna be huge'.

3 Handel

We kunnen niet eeuwig leunen op onze reputatie van watermanagers. De toekomst van onze economie wordt niet bepaald door de mate waarin wij de digitale transformatie kunnen bijbenen, maar de toekomst wordt bepaald door of wij daarin leidend zullen zijn. We zullen daarom moeten focussen op nieuwe competenties. Niet alleen watermanagement, maar juist datamanagement. En datamanagement gaat over veiligheid, kunstmatige intelligentie en transacties (blockchain).

Wat is dan ons Deltaplan voor kunstmatige intelligentie? Waarom koos Elon Musk voor San Francisco om de grootste denktank op het gebied van kunstmatige intelligentie (AI) te lanceren? Open AI had ook kunnen neerstrijken op Amsterdam Science Park, dichtbij de bètastudenten en aangesloten op het belangrijkste internetknooppunt van Europa. We zullen echt een beter verhaal moeten hebben dan alleen ons fiscale klimaat en de oranje tulp bij handelsmissies.

Wat is ons Deltaplan voor blockchain? De huidige situatie doet denken aan het Gallië ten tijde van Asterix en Obelix: heel Nederland denkt dat innovatie gaat over het digitaliseren van bestaande processen. Heel Nederland? Nee, een klein dorpje in Groningen biedt dapper weerstand tegen dit heersende sentiment. Onder leiding van Rutger van Zuidam

**Allemaal digitaal
Door één minister
voor technologie te
benoemen, ontsla je
de anderen van de
plicht te innoveren**

Het beeld van Cornelis Lely, de geestelijke vader van de naoorlogse deltawerken, op de Afsluitdijk. De roep om een nationaal digitaal deltaplan — het laatste dateert alweer uit 1999 — wordt momenteel steeds luider.

is daar een beweging ontstaan die wél snapt hoe je blockchaintechnologie in kunt zetten bij concrete projecten. Hoe maken we daar een landelijke beweging van?

Hoe wordt Amsterdam de fintech-hoofdstad van Europa? Na brexit is er een race losgebarsten om de leidende positie van Londen als innovatief financieel centrum over te nemen. Ondertussen stapt Joop Wijn over van ABN Amro naar Adyen. De voormalige staatssecretaris van Financiën gaat de succesvolle scale-up helpen om door te groeien. Ik las het bericht met pijn in mijn buik. Het had precies andersom moeten zijn: iemand van Adyen had Gerrit Zalm moeten opvolgen. Wie leidt anders ABN Amro de 21ste eeuw in?

De laatste keer dat er werd gesproken over een nationaal digitaal plan was in 1999. Partijen als ECP-Platform voor InformatieSamenleving en MKB Nederland uitten toen forse kritiek op de ICT-nota van Economische zaken. De ontevredenheid binnen het mkb is zo groot dat men met een alternatief Digitaal Deltaplan komt, stond er destijds te lezen in de automatiseringsgids. Afgelopen week sprak ik Tineke Netelenbos, de huidige voorzitter van ECP. Zij vertelde me dat er qua urgentie op nationaal niveau nog steeds veel werk aan de winkel is.

Haar reactie verbaasde me niets. Nederland is té goed in het organiseren op de vierkante kilometer. Lobbyclubs als ECP, het Rathenau Instituut en recentelijk de Dutch Digital Delta, aangevoerd door ICT-boegbeeld René Penninck de Vries en FME-voorzitter Ineke Dezentjé, blinken uit in het agenderen. Maar er is meer nodig dan een minister laten erkennen dat iets belangrijk is. Een subsidie hier, een studiegroep daar, het is het allemaal nét niet. We willen geen aai over onze bol, we willen een groot verhaal.

Schoonheid

Antoine de Saint-Exupéry zei het honderd jaar geleden al: 'Als je een schip wilt bouwen, vraag je mensen niet om hout te verzamelen en geef je ze geen opdrachten. Liever leer je ze verlangen naar de schoonheid en de oneindigheid van de open zee'.

En hier knelt de schoen. Want wie gaat dit verhaal vertellen? D66 schiet bij een dergelijke vraag direct in de bestuurlijke reflex en pleit voor een minister van Technologie. Een vergelijkbaar idee werd gelanceerd door een groep hoogleraren verbonden aan de TU's. Maar zoiets zou pas echt killing zijn voor het grote verhaal. Door er één minister verantwoordelijk voor te maken ontsla je de andere ministeries feitelijk van hun plicht om óók digitaal te innoveren. Maxime Verhagen kreeg destijds veel kritiek toen hij ICT niet opnam als aparte topsector, maar hij had wel gelijk. ICT loopt dwars door de sectoren heen. Net zoals echt vernieuwende bedrijven geen innovatieafdeling hebben: iedereen is daar verantwoordelijk voor vernieuwing, van de receptioniste tot en met de ceo.

Zo moet het ook in de politiek gaan. Digitaal is van ons allemaal. Na 15 maart geldt meer dan ooit tevoren: iedereen is verantwoordelijk voor onze digitale vaardigheden. Van de schoolonderwijzer tot en met de conciërge. Van de bode tot en met de minister-president.

 Jim Stolze is techondernemer en was de drijvende kracht achter TEDx-conferenties in Europa.

BEELD: HH/FDSTUDIO